

Урок 113. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РОЛЛЮ ПРИСЛІВНИКІВ У ТЕКСТІ. ПЕРЕВІРНА РОБОТА. АУДІЮВАННЯ

Дата _____

Клас _____

Мета: перевірити аудіативні навички учнів; розвивати пам'ять, мислення, мовлення; виховувати уважність, інтерес до нових знань.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ

III. ПЕРЕВІРНА РОБОТА. АУДІЮВАННЯ

Варіант 1

ПРО КОРОЛЯ І МУДРОГО ШЕВЦЯ

(Казка)

Жив колись принц-нероба. Вчитися керувати державою лінувався, а коли став королем, то нічого іншого не вмів, як веселитися й розважатися. Від пус- того королівського життя швидко спорожніла державна скарбниця. Тільки тоді й замислився юний король, як жити на світі. А з ким порадитися? Зовсім затужив голодний правитель. До біди цієї додалася ще одна: щоранку його бу- дила чиясь дзвінка нісня.

Брати мої! В наш босий вік
Швець — незвичайний чоловік!
Не було б мене — ой люлі!
В чім тоді ходили б королі?!

Не стерпів одного разу роздратований король і звелів своїм слугам привести невідомого до замку. Це був молодий ремісник. Блідий від недосипання король прокаркав:

— Як смієш ти, простолюдине, порушувати мій спокій?!

Ремісник сміливо відповів:

— О владико! Я співаю, бо я щасливий! Більше того: я щасливіший за тебе!

— Та хіба простий смерд буває щасливіший за самого короля? — здиву- вався володар.

І знову йому ремісник відповів:

— Як бачиш, володарю! Ти великий — і нещасний, а я смерд — і щас- ливий! Уся справа в тім, що проста людина трудиться, а знатна від неробства нудиться. Навіть якби ти був багатим, то всі твої скарби не змогли б заповнити бездонну прірву нудьги. Тільки праця може заповнити цю безодню!

— О друже! — вигукнув король. — То ти вчений дуже! Може, навчиш, як стати щасливим і заповнити скарбницю?

Ремісник несміло присів поруч із королем і спитав його:

— Чи є в тебе руки, володарю мій?

— Так ось же вони! — прояснів король, витягуючи їх перед собою.

— І що ти ними робиш?

— Ну... — замислився владика, — тримаю скіпетра...

— Краще б ти взяв якийсь інструмент. Ну хоча б шевську голку. Хочеш, я навчу тебе чоботи шити? Ось такі, як у мене.

Король, глянувши на добрі чоботи шевця, на хвилю було похнюпився, та ремісник підбадьорив:

— Не сумнівайся, владико. Це не так уже й важко.

— Тоді, — сказав король, — завтра же приходь до замку.

Наступного дня ремісник з'явився до королівського замку, в якому одразу ж знайшлося приміщення для майстерні. Серед учнів, окрім короля, були також усі міністри та вельможі, які спочатку нудьгували, а потім виявили неабиякі здібності у шевській справі.

Минав час. Королівська шевська майстерня поступово розширювалась. Королівство почало багатіти, кількість замовників — зростати, а робітників — не вистачати...

— Чого сумуєш, владико? — звернувся ремісник до короля.

— Як же мені не сумувати, — відповів той. — Робітників не вистачає... Цехи розширити можна, а де взяти людей?

— Твій обов'язок, володарю, зробити людей щасливими! Сам ти, бачу, завдяки нашому ремеслу став багатим і щасливим. Ти дав щастя і своїм придворним... Але чому ж лишаєшся байдужим до нещасних підданих, які від неробства і нудьги знемагають, як ти колись? Оглянь свої володіння, і ти побачиш, скільки таких людей! Ними ти поповниш ряди своїх шевців і зробиш їх щасливими.

— Геніально, — радісно вихопилось у короля. — Твоя порада допоможе мені ошчасливити і збагатити все наше королівство!

(448 слів)

За А. Закревським

Тестування

1. Чому спорожніла державна скарбниця?
 - а) Бо на королівство напали загарбники;
 - б) бо в країні був голод;
 - в) бо король жив пустим життям.
2. Що допомогло королеві зустрітися із шевцем?
 - а) Король хотів замовити нові чоботи;
 - б) короля дратувала весела пісня шевця;
 - в) король випадково зустрівся із шевцем на базарі.
3. Як поставився король до простого майстра?
 - а) Прогнав його геть;
 - б) наказав покарати його за зухвальство;
 - в) попросив мудрої поради.
4. Чому король удруге засумував?
 - а) Бо праця не принесла йому щастя;
 - б) бо працювати набридло;
 - в) бо не вистачало робітників.
5. Що вдруге порадив королеві швець?
 - а) Зайнятися корисною справою — шити чоботи;
 - б) дати роботу простим людям;
 - в) шукати скарби.
6. Яка головна думка твору?
 - а) Щаслива людина, яка вміє гарно співати;
 - б) щаслива людина, яка трудиться;
 - в) щаслива людина, яка нічого не робить.

Варіант 2

ЧОМУ ПЛАКАЛА ПТАШКА

Хлопчик і дівчинка збирали суниці. Між соснами пробивалось сонце, щебетали пташки, стукав дятел. Весело перестрибуючи з гілки на гілку, гралася білочка. Що далі діти заходили в ліс, то більше знаходили суниць. Швидко їхні кошики наповнились. Раптом хлопчик помітив білочку і побіг подивитися на неї. Тільки розсунув малинник, як звідти випурхнула пташка. Він

ойкнув — у гнізді лежало чотири сіреньких маленьких грудочки з великими очима.

— Пташенятка! — радісно вигукнула дівчинка за спиною у хлопчика. — Давай візьмемо їх додому і будемо доглядати.

Неподалік на гілку сіла сіра, з жовтою грудкою пташка. У дзьобі вона тримала черв'яка.

— Маленькі ще, — невпевнено відповів хлопчик. — Ледве вкриті пір'ям.

— Дай я їх погладжу.

Дівчинка простягнула руку. Чотири сіреньких грудочки заворушилися і, розкривши жовті дзьобики, запищали.

— Відденькі! Голодні! Ми дамо їм булки і крупи...

Пташка сіла ближче. Коли б вона вміла говорити, вона сказала б: «Діти, не чіпайте пташенят, моїх дітей. Вони ситі. Я сама турбуюся про них, годую м'якими смачними черв'яками. Хліб і крупи для них не годяться...».

— Відденькі, мабуть, їм холодно вночі, — дівчинка взяла з гнізда одне з пташенят, поцілувала жовтий дзьобик, поклала в кошик.

— Я зігрію їх уночі своїми крилами! — зацвірінкала пташка.

Дівчинка взяла друге.

— Я покладу його в ліжечко ляльки, тепло вкрию.

— Ви нічого не знаєте! У кімнаті вони задихнуться.

— Ми їх погойдаємо, — раділи дівчинка і хлопчик.

— Хто їх може погойдати краще, ніж вітер? — заплакала пташка.

Гніздо залишилось порожнім.

Перестали щебетати птахи, замовк дятел. Опустила пухнастий хвіст білочка — від горя мало не розірвалося її серце... «Які нерозумні діти, — на верхівці дерева похитав головою крук. — Пташенята і справді задихнуться!».

Пташка з жовтою грудкою довго стежила за хлопчиком і дівчинкою. Залітаючи наперед, сідала на стежку.

— Піні, пін-і-і, — гірко посвистувала вона, тріпочучи крильцями, ніби щось просила.

— Подивись на цю пташку. Всю дорогу вона супроводжує нас.

— Я давно її помітила, — відповіла дівчинка. — Що вона від нас хоче?

— Прислухайся! Як жалібно пищить! Може, плаче?

Дівчинка поклала в рот суницю, знизилася плечима.

— Чого цій пташці плакати?

А як вам здається, діти?

Тестування

1. Що збирали діти у лісі?
 - а) Суниці;
 - б) гриби;
 - в) ожину.
2. На кого побіг дивитися хлопчик?
 - а) На танчика;
 - б) на пташку;
 - в) на білочку.
3. Що побачив хлопчик, коли розсунув малинник?
 - а) Гніздо з пташенятами;
 - б) стару шпаківню;
 - в) поранену козулю.
4. Що дівчинка запропонувала зробити із пташенятами?
 - а) Забрати додому;
 - б) залишити у гнізді;
 - в) віддати лісникові.

5. Що дівчинка думала робити з пташенятами вдома?

- а) Покласти в ліжечко ляльки, годувати терном;
- б) подарувати друзям;
- в) вилікувати їх.

6. Чому плакала пташка?

- а) Тому що не могла знайти дороги до свого гнізда;
- б) тому що діти забрали її пташенят;
- в) тому що була знесиленою.

Фізкультхвилинка

Все в порядку, спочивайте.
Дружно руки підіймайте,
Все чудово, опускайте.
Нахиліться. Розігніться.
Станьте прямо, усміхніться.
Всі веселі, всі здорові,
До навчання всі готові!

IV. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАЬ

Робота за підручником (вправи 404–406, с. 177–178)

V. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

- Чого вас навчив цей урок?
- Як оцінюєте свою роботу на уроці?
- Завершити наш урок я хочу віршами Дмитра Павличка.

РІДНА МОВА

Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізветься рідна мова;
І в голосі ясним ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.

З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна,
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна.

У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеш,
Допоки буде в серці рідна мова.

Дмитро Павличко